

Social- och äldrenämnden

Kartläggning av Nackas etableringsprocess gällande flyktingmottagandet i kommunen

Förslag till beslut

Social- och äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att notera informationen till protokollet.

Sammanfattning

År 2013 genomfördes på uppdrag av kommunstyrelsen en bred översyn av flyktingmottagandet i Nacka kommun med fokus på organisation och ekonomi. Det ledde till ett beslut i kommunstyrelsen att man önskade få en helhetsbild och samsyn gällande flyktingmottagandet i kommunen för att på ett effektivt sätt säkerställa att flyktingar snabbt kommer i arbete och har egen försörjning. I ett första steg mot att nå en helhetssyn genomförde kommunen en kartläggning av etableringsprocessen, där kommunen, försäkringskassan och samordningsförbundet Valfärd i Nacka deltog. Kartläggningen har identifierat ett antal utvecklingsområden. Ett av utvecklingsområdena är vikten av att arbetet samordnas med arbetsförmedlingen, som har samordningsansvaret för etableringen. Nästa steg i arbetet med att få en så bra integrering och etablering av våra flyktingar som möjligt fortsätter inom flera områden.

Ärendet

Bakgrund

År 2013 genomfördes på uppdrag av kommunstyrelsen en bred översyn av flyktingmottagandet i Nacka kommun med fokus på organisation och ekonomi. Ärendet återremitterades och kommunstyrelsen beslutade bland annat att ”...ge stadsdirektören i uppdrag att återkomma med förslag på hur helhetssynen och det övergripande ansvaret för flyktingmottagandet kan stärkas i syfte att säkra att mottagandet leder till att flyktingen snabbt kommer i jobb och har egen försörjning samt att mottagandet är effektivt.”

Under våren 2014 genomfördes en fördjupad kartläggning för få en helhetsbild och samsyn gällande flyktingmottagandet i kommunen för att på ett effektivt sätt säkerställa att flyktingar snabbt kommer i arbete och har egen försörjning. Denna fördjupade kartläggning har dock inte tittat på alla målgrupper. En fördjupad kartläggning avseende vuxna utan barn kan komma att göras senare. När det gäller samordningsansvaret har arbetsförmedlingen hela samordningsansvaret.

Fakta om flyktingmottagandet

Nacka kommun tog under 2013 emot 107 personer, varav 48 personer blev kommunmottagna enligt Migrationsverkets beräkning. Resterande är exempelvis flyktingar som flyttat från andra kommuner till Nacka och majoriteten av dessa har eget boende. År 2012 tog Nacka, enligt kommunens statistik emot 82 vuxna personer, lika stort antal år 2011 och 117 personer år 2010. Av de som beviljats tillstånd kom de flesta från Afghanistan, Syrien, Iran, Eritrea och Somalia. Ensamkommande barn är en växande grupp asylsökande i Sverige. På bara några få år har antalet ökat från 388 under 2004 till 2 657 under 2011 och 3 852 under 2013. Med ensamkommande barn avses en person under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skild från båda sina föräldrar och som inte har någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare.

Nacka kommun har haft ett reglerat mottagande sedan 2007. Under 2010 hade kommunen en överenskommelse om tre asylplatser med Migrationsverket. 2014 innehåller överenskommelsen nio platser, vilka möjliggör för mottagande av cirka 30 ensamkommande barn per år. Dessa platser är idag belägna i Skarpnäck för åldrarna 14-17 år. Vad gäller 0-13 år placeras barnen i jour- och familjehem runt om i Stockholms län. Nacka kommun ska from 1 oktober öka mottagandet från nio asylplatser till 15 asylplatser, vilket innebär ett mottagande av cirka 50-60 ensamkommande barn per år. Av de 15 asylplatserna ska 6 platser avse åldersgruppen 0-13 år och 9 platser avse målgruppen 14-17 år.

Under 2010 anvisades 23 ensamkommande barn till Nacka kommun. Motsvarande siffra för 2011 och 2012 var 12 respektive 13 barn. Under år 2013 hade Nacka ansvaret för 47 ensamkommande barn. Av dessa var en stor majoritet över 16 år och pojkar (42).

Slutsatser från kartläggningen

I ett första steg mot att nå en helhetssyn genomförde kommunen en kartläggning av etableringsprocessen, där kommunen, försäkringskassan och samordningsförbundet Valfärd i Nacka deltog. Kartläggningen genomfördes med hjälp av intervjuer och dokumentanalys och i denna framgick att flyktingmottagandet är en komplex fråga och att det bör utvecklas en större helhetssyn mellan kommunens olika enheter och andra välfärdsaktörer.

Kartläggningen redogör för etableringsprocessen för ensamkommande barn och processen för barnfamilj uppdelat på vuxen och barn. Kartläggningen fokuserar på vilka utmaningar

som finns idag samt de förbättringsinitiativ som kommunen redan har inlett. Rapporten redogör också för vilka prioriterade frågor Nacka kan gå vidare med i syfte att förbättra processen för individen. En fördjupad analys av utmaningar gällande vuxna utan barn kan komma att bli aktuell framöver. Kartläggningen har identifierat ett antal utvecklingsområden:

- Målet med kommunens etableringsmottagande behöver formuleras tydligare
- Det är viktigt att olika organisationer har en förståelse för varandras sammanhang och kontext, för att synliggöra olikheter och förstå vad som krävs för ett konstruktivt samarbete för en effektiv etablering.
- Många aktörer är involverade på olika sätt (socialtjänsten, gode män, skola, boenden etc.) vilket leder till ett behov av en god samordning mellan dessa i syfte att säkerställa en bra etablering. Enligt lag ska socialtjänsten och därmed socialsekreteraren följa upp barnets insatser och hålla ihop insatserna. När den enskilde, gäller både barn och vuxna, har behov av insatser både från kommunen och från hälso- och sjukvården ska kommunen enligt lag (SoL 2 kap 7 § och HSL 3f §) tillsammans med landstinget upprätta en samordnad individuell plan, (SIP).
- Arbetsförmedlingens roll som samordnare för etableringen och som viktig samarbetspart med kommunen bör förbättras. Arbetsförmedlingen upprättar tillsammans med den enskilde en etableringsplan och utser för vuxna en handläggare som ansvarar för etableringen de första två åren.
- I etableringsplanen ingår kommunens insatser för samhällsorientering och språkutbildning via SFI. Om den vuxne inte kommer i egen försörjning efter två år blir personen aktuell även hos kommunens socialtjänst. Socialtjänsten kan då bistå med ekonomiskt bistånd, boende och eventuellt stöd.

Nästa steg

Ett nästa steg för kommunen är att utifrån ett helhetsperspektiv identifiera gemensamma mål för samtliga aktörer för att skapa en ökad samsyn kring målgruppens behov och öka samordningen av samhällets olika insatser i det gemensamma mottagande av ensamkommande barn och barnfamiljer som är flyktingar.

En annan aspekt som är av intresse för helhetsperspektivet är att göra en effektutvärdering av mottagandet. Detta i syfte att se hur väl kommunen samt andra berörda aktörer tillsammans lyckas uppnå de önskade målen för individen gällande egen försörjning, arbete, utbildning och bostad.

Ytterligare ett område där uppföljning och utvärdering skulle vara intressant är valfrihet och kundval inom skolan och uppföljning av effekterna på barnen och ungdomarnas skolresultat kopplat till detta system.

Det finns ett behov av forum för samverkan för att garantera att processerna är kända bland alla involverade aktörer och för att upprätthålla ett strukturerat förbättringsarbete organisationerna emellan.

Strukturer för samverkan är gynnsamt i det strukturella utvecklingsarbetet, med fokus på organisationsövergripande utmaningar och processer. Men också i det individuella fallet där samverkan kring individen skall leda till en helhetssyn kring individens behov och gemensam planering för hur olika instanser och enheterna inom kommunen kan samverka för att tillgodose individens behov utifrån kundens fokus.

Mot bakgrund av att insatser och annat stöd riktat gentemot målgrupperna i kartläggningen utförs av många olika enheter i kommunen är en rekommendation att se till att säkerställa återsökningen av berättigat statsbidrag och att statsbidragen fördelas på motsvarande sätt - både utifrån vilka kostnader som staten skall ersätta, men också utifrån kommunens strategiska val och satsningar på utveckling inom särskilda områden.

Ekonomiska konsekvenser

Sociala tjänster har påbörjat en översyn kring kostnader och intäkter som kommer att redovisas för Social- och äldrenämnden. En redovisning kommer också att se över framtida kostnader och intäkter i förhållande till överenskommelserna med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Konsekvenser för barn

Alla har ett väldigt stort ansvar att säkerställa en bra och trygg etablering för barn. Barnen har allt att vinna på en god etableringsprocess, både vad gäller ensamkommande barn och barn som kommer med sina föräldrar. Detta arbete säkerställs idag av barnets socialsekreterare som utreder och följer upp barnets situation enligt Socialtjänstlagen.

Bilagor

1. Protokollsutdrag kommunstyrelsens arbetsutskott, 2013-10-08
2. Rapport Flyktingmottagande, 2013-09-26
3. Rapport Nacka kommun etableringsprocess, 2014-08-28

Malin Westerback
Direktör arbete och fritid
Stadsledningskontoret

Anders Fredriksson
Socialdirektör
Stadsledningskontoret